

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 7 [i.e. 12]. De Irregularitate ex homicidio contracta facto,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

145. Haecq; de irregularitate ex homicidio, quae dicto contractatur dixisse sufficiat. Sed antequam ad eam veniamus quae contractatur facta, exponendum est dubium, An quis solo silentio (quo committi posse homicidium habetur ex cap. Ephesijs, dist. 43.) possit irregularitatem incurere. Distinguitur vero vtendum est: si enim tractetur de alicuius occisione inter pares, aut fere pares; alijsq; iudicantibus ipsum esse occidendum, vnus eorum tacet, is tacendo, quia silentium ipsius non est causa mortis, non incurrit in irregularitatem, etiam si contra charitatem peccet mortaliter, non impediendo suo sermone, si potuit. Ita Nauar. in Enchir. capit. 27. nu. 23. 4. contra Syluest. Quamquam tamen ex Couarr. ad Clemen. Si furiosus, par. 2. §. 2. num. 8. versu Quinto: si ipse tacens, esset is propter quem tractatur de occisione: nimirum quia ei illatam iniuriam alij volunt vindicare, incurreret irregularitatem tacendo: eo quod talis taciturnitas exprimeret interiori consensum ipsius, quo alij ad peragendum homicidium confirmarentur. Quos id molientes gratia ipsius tenetur impedire omni ratione qua potest; alioqui censetur dedisse causam homicidio.

144. Sin autem tractetur inter eos, quorum alij sunt superiores, alij inferiores, id est, quorum alij in alios auctoritatem habent, siue publicam, siue priuatam: & superioribus in mortem conspirantibus inferior tacet: ex suo silentio non incurrit irregularitatem, vt nec obligationem ad restitutionem, prout probatur argumento à maiori: nempe, quod nec aequalis tacens incurrat alijs aequalibus conspirantibus, cum non violet iustitiam. Inferioribus vero conspirantibus superior tacens si sit persona publica, quae ex iustitia tenetur impedire tale homicidium, suo silentio incurrit irregularitatem: sicut & iustitiae ministri, qui contra iustam obligationem sui officij omittunt defendere eum cui mors, aut mutilatio intentatur: per ea quae alijs in margine citatis, tradit Henriquez lib. 14. cap. 12. §. 7. & notabuntur in sequenti cap. sect. vltima. Si vero sit talis persona quae non nisi ex charitate idem homicidium impedire tenetur: etiam si non impediendo peccet mortaliter, non incurrit tamen irregularitatem, prout in eadem sectione vltima exponetur. Quod tamen iuxta Couarr. loco cit. sic moderandum est: vt si in illius gratiam, vel illius auctoritate, & fauore freti, de occidendo tractent, homicidium quae moliantur, incurrat irregularitatem suo silentio: quia dat causam homicidij, & qui uolentem verbo, sufficienter inclinanti voluntatem alterius ad occidendum.

CAP. VII.

De irregularitate ex homicidio, contracta facta.

SUMMARIUM.

146. Varij modi quibus facta incurritur irregularitas ex homicidio.
147. Non incurrit irregularitatem qui dat arma sua alicui ad quo defendatur, vel qui seipsum defendat ab inuasore.
148. Nec incurrit qui dat ad vsu licitum: secus vero qui ad vsu illicitum.
149. Vt committens homicidium, vel mutilationem, sic & ei auxilium dans irregularis est, nec excusatur ex eo, quod det bono fine.
150. Excusatio est, cum in bello iusto pugnetur, aut talis reipub. necessitas vrget, vt si quis non pugnet, hostis illam vastaret.
151. Duerationes quibus hoc probatur.
152. De eo qui dat occasionem mortis, aut mutilationis, quando in irregularitatem incurrat, aliquot casibus propositis declaratur.
153. De casu in quo rixando occasio datur: aut dormiendo feram.
154. De eo in quo datur, exercendo chirurgi, aut medici officium.
155. De eo in quo datur castigando subditum.
156. De eo in quo datur ludendo, aut agendo aliquid periculosum, aut iocando cum grauidâ.

157. De eo in quo datur vociferando, aut infantem habendo secum in lecto.
158. De eo in quo datur colludendo.
159. Ratio cur in talibus, & alijs similibus casibus irregularitas incurritur.
160. De cooperante occisioni, vel mutilationi, ac primum de eo qui deliberat.
161. Quid tenendum, cum multi non de communi consilio aliquem aggrediuntur, & quid de insistente vulnere lethale et, qui ab alio occiditur.
162. Quid tenendum, quando plures plura vulnera inflixerunt vni, & nescitur ex quo sit mortuus.
163. Quid de eo qui animo occidendi percussit aliquem qui ab alio occisus est.
164. Quid de eo qui alicui vulnus inflixit, non quidem lethale, ex eo tamen, n. ob aliquam causam interuenientem mortuus est.
165. Quatenus irregularitas incuratur pugnando in bello iusto.
166. Quando omnis defensio, irregularitatem non inducat, & quando inducat.
167. Ratione, & exemplis declaratur quando inducat.
168. Quatuor condiciones quas concurrere oportet ad contrahendam irregularitatem ex defectu defensionis: & nonnulla inde deducta.
169. De obligatis ad defensionem ex officio publico, aut mercenaria conuentione.
170. De aduocatis, aut Procuratoribus deserentibus patrocinium Rei ei: aut medicis, vel chirurgis negligentibus curâ aegri: & id genus alijs contra debitum ipsorum ex iustitia.
171. Statutum Concilij Tridentini de dispensatione in irregularitate ex homicidio.

146. VT homicidium committi, sic irregularitas contracti facta potest primo quidem materialiter: vel dando alteri arma vt aliquem occidat: vel deducendo aliquem in locum vbi occidendus est: prout vsuuenit ei qui comitatur Iudicem tanquam Notarius, aut fateres, vel custos damnati ducti ad mortem, ex Nauar. in Enchir. cap. 27. nu. 217. patetq; ex cap. Aliquantos, dist. 51. Secundo vero, effectiue, nempe occidendo, vel mutilando per seipsum. Tertio, dando sufficientem occasionem mortis, vel mutilationis. Quarto, cooperando in alicuius occisione, vel mutilatione.

De irregularitate incurra facta, materialiter.

SECTIO I.

147. DE hac, quoad eum qui dat arma, notanda sunt aliquot propositiones ex Nauar. in Enchir. cap. 27. Prima est in num. 212. Si quis inuasus ab altero cui se resistere posse diffidit, det arma sua tertio à quo defendatur, si hic inuasorem occidat, illum non esse irregularem, qui arma dedit: quia sicut potuit per se occidere in illa extrema necessitate, sic potuit per alium. Attamen quia in tali casu non liceret occidere nisi cum moderamine inculpatae tutelae: difficultas esse potest. An si in hoc casu ille, cui arma data sunt, occidat sine eo moderamine, is qui dedit fiat irregularis. Cui occurrendum est, probabile videri non fieri. Ratio est: quia danti arma in tali casu, liceret per seipsum occidere propter inuitabilem necessitatem, quam ob defectum virium & industriae diffidens se vitare posse, licite ad suam defensionem adhibet tertium dando ei arma: quibus si perperam vtatur, non est imputandum danti: in cuius potestate non est amplius eorundem armorum vsus, postquam illa alteri tradidit eo fine. Imputandum igitur est inuasori, qui dantem redegit in eas angustias, vt ad vitam conseruationem dare cogeretur.

Secunda propositio est in eod. nu. 212. Si quis citra naturalem obligationem det ea intentione arma proximo, vt occidendo defendat se contra aggredientem, secuta morte aggressoris, taliter dantem effici irregularem: quia sicut occidendo per me alterius aggressorem sum irregularis, ita etiam sum occidendo eundem per alium.

148. Tertia, quam in sequenti num. 215. 216. & 217. Nauar. tractat, est. Eum qui dat arma alicui absq; speciali intentione, vt occidat vel mutilet: sed tantum cum intentione generali, vt præ-

liando vincat: aut se defendat, non esse irregularem ex secuta occisione, vel mutilatione in iusto bello, aut iusta defensione. Hanc ex eo confirmat, quod de iure canonico irregularitas non incurritur assistendo iuste prestantibus, ex cap. Igitur, & duobus sequentibus. 23. quæst. 8. etiam si quis assistat armatus, argumento cap. finalis, De Clerico percussore: atq; percutiat propria manu: dummodo tamen ipse propria item manu non occidat, aut mutilet, iuxta cap. penul. De homicidio.

Incurritur autem irregularitas, per cap. Quod in dubijs, De penis, & cap. Sicut dignum. §. vltim. De homicidio, ab ijs, qui in bello iniusto, in quo fiunt homicidia, aut mutilationes, adhortantur ceteros ad pugnam, vel ipsos pugnantem qualitercunque adiuuant, prout habet Panormit. ad capit. Petio, De homicidio. Incurritur etiam ab illis qui in eodem bello suis manibus pugnant, etiam si neminem occidant, vel mutilent, ut communem sententiam esse notat Couar. ad Clemen. Si furiosus, 2. par. §. 3. sub finem num. 2. Quæ cum ita sint, intelligitur traditam propositionem congruere ijs, quæ iure canonico constituunt de irregularitate. Ex ea enim differentia inter eum qui licite prestanti auxilium præbet, & eum qui illicite prestantem adiuuat, aperte constat sic esse distinguendum inter eum, qui ad vsum licitum, & eum qui ad vsum illicitum dat arma alteri: vt ille inde secuto homicidio, non incurrat irregularitatem, nisi ea intentione dederit, vt homicidium, vel mutilatio committeretur: hic vero incurrat. Videri potest Henriquez alios in margine citans lib. 14. capit. 12. §. 4.

De incurfa facto, effectiuè.

SECTIO II.

149. DE eo qui effectiuè committit homicidium, vel mutilationem; notandum est, iuxta cap. Si quis viduam, dist. 50. ipsum irregularitati similiter subijci, siue percussione, siue veneno, siue alia quaouis ratione occiderit, aut mutilauerit. Subijci item auxiliantem; v.g. eum, qui homicidam associat; vt ipse, si sit opus, defendat, quantumuis nihil aliud faciat: imo ipsi homicidæ quantum potuit dissuaserit perpetrationem homicidij, ex D. Anto. 3. par. tit. 28. c. 2. §. 5. Itemq; vendentem, vel commodantem scalas, funes, enses, sclopetas ad suspendendum, strangulandum, iugulandum, configendum, aut aliquod membrum præsecindendum, quemad. exprefit Nauar. in Enchir. cap. 27. n. 217. & alij communiter tenent. Quamquam, vt loco cit. notat D. Anto. per cap. De occidendis, 23. quæst. 5. excusarentur, qui darent, vel commodarent indifferenter ad quoscunq; vsus: scilicet eo modo, quo ordinariè solent vicini vicinis.

Illud ipsum vero à Nauar. traditum, communiterq; receptum, aduerte sic esse verum, vt non excusetur quis ab irregularitate, quocunq; bono fine is cooperetur in homicidio: adeo vt referente ipso Nauar. ibid. ex D. Anton. in eodem §. 5. & communi sententia, irregularis sit ille etiam qui ex zelo fidei, & animo consequendi indulgentias, fert ligna ad comburendum hæreticum. Intellige viuum, quia, vt idem author subdit, quando hæreticus ante strangulatur quam comburatur, irregularis non fit qui ligna detulit, nec item quando viuus quidem comburitur, sed ipso iam mortuo, eadem ligna delata conceperunt ignem, ita vt nihil sint cooperata ad mortem. Nec item ab irregularitate excusatur is, qui in bello iusto militibus cooperatur cum speciali intentione occisionis, vel mutilationis, vt v.g. dicendo occidite, percuirite, displodite bombardas: vel si quis militi ad occidendum aliquam arma petenti, det, aut vltro offerat, sequaturq; inde homicidium, aut mutilatio, argumento cap. Petio, De homicidio.

150. Aduerte autem ex communi sententia, teste Couar. ad Clemen. Si furiosus, par. 2. §. 3. num. 2. quod Clericus occidens aliquem in conflictu belli, non fit irregularis, si Romanus Pontifex, qui potest super omni irregularitate dispensare, permiserit ei vt propria manu pugnet. Porro quod idem ibidem addit contra Caiet. 2. 2. quæst. 40. art. 2. non esse irregularem Clericum, qui in bello iusto propria manu pugnano occideret, vel mutilaret in casu, in quo si non pugnet, ciuitas, vel exercitus euertetur ab hoste: est si ipse non satis confir-

mat, non omnino tamen caret probabilitate, ob duas rationes præcipue.

151. Altera est, quod quamuis per cap. Clerici, & sequens, 23. quæst. 8. & capit. Ex multa, §. finali De voto, & voti redemptione, non sit licitum Clerico, saltem constituto in maioribus Ordinibus, pugnare propria manu: nec item iuxta cap. Sententiam, Ne Clerici, vel Monachi, munere Capitanei fungi: siue vt ibidem habet textus, balistarijs, & alijs viris sanguinum præponi: nihilominus, vt Caiet. ipse ibidem ex inuituto docet: in memorato casu potest, imo tenetur, præsertim si contra infideles agatur, proprijs manibus pugnare, bombardas dirigere, si eius rei peritus sit, & alius qui id facere valeat, desit: & sic de alijs id genus: quia lex positua non extenditur ad casum in quo dispensaret legislator si præsens adesset. Qualis casus esse censeri potest is, quem pro necessitate grauitate, vir bonus rationabiliter præsumit talem in sua conscientia. Iam sicut lex est positua, per quam Clericus peccato obnoxius fit pugnando proprijs manibus in bello: sic est & illa, per quam fit obnoxius irregularitati, si in bello occidat, vel mutilet. Quare sicut in proposito casu non peccaret occidens, vel mutilans hostem: ita probabile est nec incurere irregularitatem.

152. Altera ratio est, quam habet Dominicus Bannez, 2. 2. quæst. 40. art. 2. dub. 4. vbi dicitur sententiam probabilem esse fateatur, quod cum homo teneatur salutem patriæ anteferre suæ vitæ propriæ, quam pro illa dum necessitas exigit, debet profundere: certe ius liberans ab irregularitate occidentem, vel mutilantem, ob necessariam defensionem vitæ propriæ, censeri quoq; potest liberare occidentem, vel mutilantem, ob necessariam defensionem salutis patriæ. Adde quod, vt idem Bannes attingit, ex tali homicidio dici non possit irregularitas incurri, nisi per defectum lenitatis. At cum adesset necessitas defendendæ patriæ, maxime in causa religionis, non tam occiditur, aut mutilatur ex defectu lenitatis, quam ex excessu feruoris charitatis: qualis fuit in Phinees occidente Israelitam fornicantem cum alienigena. Qui quidem Phinees ex eo facto nõ est iudicio diuino habitus indignus ministerio altaris, sed dignus cum sua posteritate sempiterno sacerdotio. Eandem sententiam alij in margine citatis sequitur Henriquez lib. 14. cap. 11. §. 3. lit. E. & cap. 13. §. 1. lit. I, quam & nos sequi possumus, vt mitiorem, & satis in praxi tutam, cum bonos autores habeat, & satis bonis rationibus nitatur. Nulla autem dubitatio est, quin ea locum habeat, cum quis ad necessariam defensionem salutis patriæ occiderit, aut mutilauerit non valens aliter, id est, nisi occidendo aut mutilando, vitam propriam seruare.

De incurfa, dando occasionem homicidio, vel mutilationi.

SECTIO III.

153. DE eo qui dat sufficientem occasionem mortis, aut mutilationis, quando in irregularitatem incurrat, non potest melius explicari, quam propositis aliquot præcipuis casibus, ex quibus de cæteris ferri potest iudicium; quales sunt sequentes sum. pti ex Summularijs, partim in verbo Homicidij, partim in verbo Irregularitas, & ex Nauar. in Enchir. cap. 27. partim num. 227. & duobus sequentib. partim num. 235. & sequenti.

154. Primus est, in quo irregularitatem incurrit is, qui illicite rixatur, aut certat cum alio, si amici ipsius superuenientes, etiam ipso non consentiente, occidant, vel mutilent. Quod idem iudicandum est ex eodem Nauar. num. 231. dum quis iniuriâ afficitur, si amici superuenientes eum qui iniuriam inferit mutilent, vel occidant rogati, vel iussi ab ipso affecto iniuriâ, aut saltem ipso sciente, & non contradicente: nisi forte casus esset in quo vitam aliter rueri non posset: aut ad ipsius defensionem occiso, vel mutilato nullatenus fieret: non vero si ipso nesciente, aut ipso contradicente ex capit. Petrus, De homicidio. Cuius explicationem persequens Couar. ad Clemen. Si furiosus, par. 2. §. 2. num. 8. eadem tradit. Videri etiam potest Henriquez lib. 14. cap. 13. §. 4. vbi (litera L) ex recentiorij opinione admonet non esse irregularem eum, qui rixæ illicitæ causam dedit tantum remotam, & quan-

tum potuit prohibuit ne corrixans occideretur, aut mutilaretur a superuenientibus.

Secundus casus est, in quo irregularis illo, qui domi bestiam ferocem alit, vel custodit: & est in culpa soluendo, vel tenendo solutam, si illa occidat, vel mutilet aliquem: non item, cum ipse non est in culpa: vt si fera casu tantum aliquo dilaberetur.

154. Tertius est, in quo irregularis efficitur chirurgus, vel medicus, cuius dolo, ignorantia, vel negligentia, aut audacia transgrediendi regulas suae artis, vulneratus aliquis, vel aeger moritur: non efficitur vero si nulla talis ipsius culpa interueniat. Efficitur similiter irregularis ille, qui cum non habeat peritiam, euellit telum corpori alicuius infixum; indeque sequitur vt moriatur citius, quam aliqui mortuus esset. Vbi aduerte quod quamuis irregularitatem incurrat is qui Iudicem adiuuat in exequenda iusta mortis poena; non incurrit tamen eum qui adiuuat chirurgum ad iuste secandum aegroti membrum: quia Iudicis sententia est ad vindictam, & punitionem malefactorum: & secatio membri aegroti, est ad ciuilem salutem; pro illaque imponitur iure irregularitas, non autem pro hac, nisi ex secantium culpa aegrotus moriatur.

155. Quartus est, in quo excusatur ab irregularitate Praelatus subditum, magister discipulum, pater filium, dominus seruum castigans, si id circumspicte faciat, quantumuis mors inde sequatur: secus si non faciat circumspicte. Vbi aduerte Episcopum irregularem fieri, si aliquem iuste mittat in carcerem, qui breui, id est, intra decem dies moriatur ob nimiam carceris humiditatem, fetorem, vel squalorem, vel alimentorum subtractionem. Non fieri autem, si moriatur post plures dies: neque is carcer plus est aptus ad mortem inferendam, quam carceres communes: quia sicut potest quis licite se carceri tradere ad poenitentiam perendam: sic etiam potest illum Praelatus ob ipsius crimen: nec tenetur ei meliorem domum dare, quam sit carcer communis.

Quintus est, in quo excusatur ab irregularitate is, qui honesto ludo licite ludit cum altero, si inde mors inopinato sequatur; non autem si ludat illicite.

156. Sextus est, in quo ite excusatur ab irregularitate is, qui domum, vel tectum reficiens: ne quid incommodi transeuntibus eueniat, signa fixit ante domum, & aliquid proiecturus tempore congruo clamans ante monuit: atque aliquis nihil curans transit nihilominus: qui lapide aut ligno tactus occiditur, vel mutilatur. Si autem signo, aut dicto non praemonuisset debite, irregularis esset.

Septimus est, in quo irregularis fit ille, qui ex agro sues vel alia animalia expulsum, lapidem iecit, & puerum interfecit; si quidem non satis circumspicte fecerit; secus si adhibuerit diligentiam circumspicentem, & admonendo, aut locus fuerit solitarius, quia, vt notat Panormitan. ad cap. Ex literis 2. De homicidio, qui proicit aliquid ad locum priuatum, & per quem nemo transire conuenit, non tenetur clamare.

157. Octauus est, in quo saltans, aut iocans cum grauida, vnde sequitur vt ea abortiat, foetu iam animato, efficitur irregularis, tanquam vacans rei illicite, & cum periculo homicidij coniuncta. Id quod plenius Suarez tractat in tomo quinto disput. 45. sect. 6. praesertim num. nono, & duobus sequentibus.

Nonus est, in quo irregularis est ille, qui conspicatus furem vociferatur talem adesse, si eo animo vociferatus est, vt occideretur, vel mutilaretur, aut credens quod superuenientes vicini eum occisuri, aut mutilaturi essent, aut tradituri Iudici occidendum, vel mutilandum secuta morte vel mutilatione. Neque excusabitur protestatione, quod non quaerat illius mortem, aut mutilationem ex communi sententia, teste Couarru. ad Clement. Si furiosus, par. 2. §. 5. num. 3. Et ratio est, quod talis protestatio Clericum liberet ab irregularitate, quando in iudicio fit coram seculari Iudice: non item quando extra iudicium, vt patet ex pendenti textum in cap. Praelatis, De homicidio, in 6.

Decimus est, in quo irregulares sunt, qui habentes secum periculos in lecto, nec adhibentes necessariam diligentiam,

ne quid aduersi patiantur, si aliquis casu suffocetur; nam illos homicidij reos esse, vt & eos qui grauidam abortire fecerint, foetu iam animato, decernitur in cap. Consultuisti, secunda, quaest. 4. Monet autem Henriquez lib. 14. lib. 15. sub finem, in hac re sine lata, & mortali culpa non incurri irregularitatem: sicut nec alias ex delicto: additque causas, propter quas licet infantem tenere in eodem lecto, quae omnes reducuntur ad necessitatem, vel ipsius infantis, vel eorum parentum.

Vndecimus est, in quo mittens puerum ad fluvium, vel puteum vbi submergitur, fit irregularis, etiam si cum monuerit vt caueret, prout addit D. Anton. 3. par. tit. 28. cap. 2. §. 4. nisi forte casus talis esset, in quo nihil poterat rationabiliter de periculo cogitari.

158. Postremus est, in quo, vt plenius explicat Panormitan. ad cap. Exhibita, De homicidio, irregularis est ille, qui pueritiam excedens, ludendo impigit lapidem alicui, qui declinare volens alij lapidi illisus est, ac mortuus. Secus si fuit adhuc puer, nec lapis magnus fuit, neque illius inflicto grauis: quandoquidem talis ludus est licitus pueris; non item excedentibus pueritiam. Irregularis vero non est is, qui ab aliquo impulsus, vel declinans percussione, impellit alium, & occidit: nisi id fecerit in fraudem, aut nisi potuerit prauidere periculum, & euadere aliter. Similiter irregularis est, ita insequens aliquem, vt is graue periculum timens, fugiat & in puteum, vel in flumen ex fuga decidens, moriatur, non item est, si insequeretur casuali non prohibiti, & sine signis magne offensionis.

159. Quorum omnium & aliorum pene infinitorum similitum ratio est, quando cumque datur occasio causae remota homicidij vel mutilationis, si id fiat vacando rei illicite, aut non adhibita diligentia, curaque debita, vt nihil tale, vel quid aliud aduersum accidit, irregularitas incurrat, secus inde homicidio, vel mutilatione: non autem si vacando rei licite, & debita diligentia, adhibita absque vlla intentione occidendi, vel mutilandi. Cuius rei confirmationem iam proposuimus in praecedenti cap. 10. deducique potest ex cap. Clerico, & cap. Hi qui arborem, & duobus sequentibus, distinct. 50.

De incurfa cooperando occisioni, aut mutilationi.

SECTIO IV.

160. IN confesso est apud omnes, vt notat Couar. ad Clement. Si furiosus, par. 2. §. 2. num. 2. Eum esse irregularem qui in occidendo, vel mutilando, aliis vere cooperatur, vel talem fert opem, qua cessante nec praestita, occisio, vel mutilatio nequaquam secuta esset. Pro quo textus est in cap. Sicut dignum, De homicidio, §. Illi autem, & in cap. Felices, De poenis in 6. Et ratio est, quod talis vere sit causa propinqua siue homicidij, siue mutilationis. Sunt autem nonnulli casus in quibus an locum habeat dubium esse potest, quos in eodem §. Couar. persequitur.

Primus est: si plures consulto, deliberataque voluntate eundem hominem aggressi fuerint, & is ex vnico tantum vulnere accepto, mortuus sit. In quo casu omnes illi in irregularitatem incurere comunem sententiam esse eodem author num. 3. ait. Et ratio est, quia quamuis ex hypothesi vnus tantum infixit vulnus, ceteri tamen impediendo ne taliter se defendere posset, censentur vere cooperati.

161. Secundus est, si eundem multi simul aggrediantur, non quidem deliberato consilio, sed casu aliquo (vt fieri potest cum quis plures offendit, & singuli, vt causam suam agant, nullo in se communicato consilio, ipsum eodem tempore forte aggrediuntur) ac cõset quodnam ex omnibus vulneribus lethale sit, & quisnam illud infixit. In tali casu enim, solus is qui lethale vulnus infixit, in irregularitatem incurere ex communi sententia, ibidem Couarru. addit: quia solus tenetur de homicidio, & reliqui non nisi de percussione.

Tertius est: si quis vulnus infixit alicui, qui occiditur a tertio, antequam secutus esset eiusdem vulneris euentus. In quo casu ex eodem authore in sequenti num. 4. certum

est per cap. Significasti, 2. De homicid. irregularem esse non modo eum qui occidit, sed etiam eum qui infligit vulnus, si de hoc confitet, quod lethale fuerit. Non esse vero si confitet non fuisse lethale. Quod si debetur an lethale fuerit, necne: quorundam sententiam fuisse refert, non incurrere irregularitatem. Sed sententia contraria est tutior, & probabilior: nam dum in dicto cap. Significasti, Pontifex non excusatur ab irregularitate Canonico qui fossorio non percussit sacrum, ab ahis paulo post occisum, nisi vulnus infligitum ab ipso, lethale non fuisse constat: indicat non fore excusandum si dubitaretur, ubi adverte ex eodem auctore, ut vulnus dicatur lethale non esse opus, ut tale sit ex quo mortem securam esse certum sit omnino: sed sufficit quod ut plurimum mors ex eiusmodi vulnere sequi solet.

162. Quartus est: si quis à pluribus vulneretur, & tandem ex vulneribus illius moriatur, nec confitet ipsum potius ex vno, quam ex alio vulnere mortuum esse: aut certe vnum tantum vulnus lethale acceperit, nec apparet à quo ex pluribus, quicum ipso conflixerunt illud acceperit. In quo etiam casu in sequen. num. 5. idem Couar. existimat (etsi plerique, quos ipse refert, sint in contraria sententia) eos omnes esse irregulares, quia cum dubium est de facto, pars tutior semper est sequenda, iuxta cap. Ad audientiam, & cap. Significasti, primo & secundo, De homicidio. Quod tamen Henricus lib. 14. cap. 3. §. 4. lit. E. in margine, bene adverte interpretandum esse stante dubio ante factam diligentiam. Secus est enim si post illam, aut per bonam rationem, aut per sapientis consultationem, subium practice deponatur. Secus est item in foro exteriori: quia ex lege Absentem ff. De poenis, Satius est impunitum relinqui factum nocentis, quam innocentem damnare.

163. Quintus casus: si quis occidendi animo aliquem percussit. In quo casu, An percusso, statim ab aliis occiso, percussor ille irregularitatem incurrat idem Couar. num. 6. dubium esse ait. Quia enim Summus Pontifex in memorato cap. Significasti, 2. sicut ad excusandum ab irregularitate Canonico, cuius in casu 3. mentio habita est, requiritur ut percutiendo non infligerit lethale vulnus, sic etiam requiritur ut non percussit animo occidendi: ideoque glossa *ibidem ad verbum habuerit*, negat excusatum: si animo occidendi percussisset. Sed Couar. ipse post Panormitan. in idem capitulum, & nonnullos alios, quos refert, sentit talem non fieri irregularem, nisi habendo voluntatem occidendi, opem vel auxilium, aut fauorem occisoribus dederit, iuxta cap. Sicut dignum, §. ultimo, De homicidio. Quæ sententia mitior quidem est, non tamen caret difficultate: quoniam verba illa dicti cap. Significasti, *Et si percussor voluntatem non habuerit occidendi, neque ipsius studio, consilio, vel mandato prosequerit alij contra illum*: videntur aperte significare, quod Pontifex loquatur de voluntate absolute, & secundum se. Non autem prout coniunctum habet studium, fauorem, &c. Nisi interpretemur illa verba, neque ipsius studio &c. addita esse explanationis gratia: nimirum ad indicandum se loqui de voluntate occidendi coniuncta cum studio, consilio, vel mandato, ex quo secuta sit occisio.

164. Sextus est: si quis vulnus non lethale infligit alteri, qui ex illo moritur ob imperitiam medici, vel malum regimen corporis, ab ipso seruatum. In quo casu, post nonnullos alios per ipsum relatos docet Couar. num. 9. eum qui infligit, in irregularitatem incurrisse: quia ex tali vulnere mors secuta est, tanquam ex causa propinqua, quam qui dat, est irregularis, ex cap. De cætero, tit. De homicidio: neque impedit interuentus imperitiæ medici, vel mali regiminis, ut patet ex cap. Tua nos, De homicidio, ubi ab irregularitate non excusatur Monachus, qui peritus artis chirurgicæ, omni diligentiâ quam debuit adhibita, per cupiditatem non per pietatem ferro tumorem in gutture aperuit mulieri: quæ contra ipsius præscriptum exponens se vento, inde occubuit.

Quamquam tamen ut idem author monet, si vulnus infligitum, ad oleum fuisse, ut nullo, vel modico medicamine, percussus posset sanus euadere: sed vulnere apposito esset venenium, ex quo mors sequeretur: non videretur vulnerans indicandus irregularis: cum ex veneno potius, quam ex

vulnere moreretur vulneratus. Aduerte vero ad hoc ut percussor in irregularitatem incurrat, nihil referre, quod percussus aliquo post intervallo, aut intra breue tempus intereat ex vulnere: nihil item referre, siue ex vulnere proximo, siue ex febre, aut alia infirmitate ex eo proveniente interierit, iuxta cap. Presbyterum, De homicidio: siue etiam postquam conualuit, & iterum in infirmitatem incidit, ut glossa vltima ibidem habet, & patet ex cap. Ad audientiam, eodem titulo.

Cæterum cum dubitatur an vulnus causa fuerit mortis, requirendum est, & sequendum medicorum iudicium: ut communem Doctorum vtriusque iuris consensum esse Couarruias ait.

His addendum est ex eodem auctore in sequenti §. 3. num. 2. ne quidem Clericum etiam in sacris Ordinibus constitutum propria manu pugnantem, *quantumuis in eo peccaret vacans rei illicitæ*. in bello iusto in quo multi occiduntur, aut mutantur, effici irregularem, si neminem ipsum in eo, vel occiderit, vel mutilauerit. Quod probatur ex cap. Petio, De homicidio: ubi Pontifex cuidam Presbytero, qui cum aliis aduersus Saracenos conflixerat respondet: si de interfectione cuiusquam in illo conflictu conscientia ipsum remorderet, à ministerio altaris reuertenter abstineret: definiens simul irregularitatem incurri occidendo, vel mutilando in bello iusto (quod communem sententiam esse, ibidem refert Couarru.) & significans non incurrere, percutiendo in eo sine occasione, vel mutilatione: quod expressit D. Anton. 3. parte titul. 28. cap. 2. versus finem, & deduci potest ex cap. penultimo & vltimo, De Clerico percussore.

De Irregularitate & homicidio per omissionem.

SECTIO VLTIMA.

165. Quia homicidij opem quo iam modo præstat, quisquis cum debeat, & possit defendere eum, qui occiditur, non defendit: ex cap. Non in inferenda, & cap. Offendit, 23. quest. 3. & cap. Periculose, De pœnit. dist. 1. & cap. Sicut dignum, De homicidio, §. Illi etiam: videndum adhuc est, quo modo is qui cernens aliquem occidi, non defendendo ipsum si potest, in irregularitatem incurrat.

Hoc autem Nauarrus cap. 27. num. 231. & 232. ac Maiolus lib. 5. De irregularitatibus, cap. 48. §. 3. explicat: iniquientes tamen omissionem non inducere irregularitatem (*etiam si peccati mortalis reum constituat*) in eo qui non nisi ex charitate defendere tenetur: sicut nec inducit obigationem ad restitutionem, iuxta communem, ut idem Nauarrus habet cap. 24. num. 7. sententiam. Ratio vero est: quia ex tali omissione non dicitur quis verbo, vel facto ad homicidium currere, prout necesse est ad incurrandam irregularitatem. Inducere autem irregularitatem in eo qui defendere tenetur ex iustitia, vel ratione sui officij, siue publici, id est, quod habet in Republica: siue privati, id est, quod habet in familia, vel ratione contractus iniiti ad talem defensionem.

166. Probatur, quia tunc omisso non est nuda, sed cum subtractione dolosa adiumentum quod quis habet ad suam defensionem: cuiusmodi subtractionem inducere irregularitatem loco citato, num. 3. probat Maiolus cum autoritate Clementis Alexandrini. lib. 1. Stromatum circa medium, tum variis exemplis. Nam, inquit, si cæcus pontem transiens, tu clam auferas tabulam, ut ille cadat incautus, si ceciderit, tu eris irregularis ex ipsius morte, vel mutilatione propter illam subtractionem. Similiter si loco suspecto de incurso ne hostium, ama alicui dolose, etiam si facias per iocum (tanquam vacans rei illicitæ) liges, vel surripias, ne possit se defendere, & ab illis occidatur, vel mutiletur. Item si alicui noctu eunti cum lumine per locum periculosum de præcipitio, lumen ipsum extinguas, & ille præceps ruens occidatur, vel mutiletur. Denique, si non ad tibi cauendum; sed dolose ut mors, vel mutilatio facilius sequatur, volenti domum tuam ingredi ad declinandum aduersariorum impetum, fores ocludas, & occidatur, aut præcipitatio in flumen, volenti ad liberandum apprehendere remum, vel

funem,

funem, vel se hapham, hæc retrahas, & submergitur. Adde si susceperis onus nunciandi alicui, ut sibi caueat ab aliquibus qui mortem ei machinantur, malitiose id non adimpleas, & ille incautus occidatur.

In illis enim omnibus non minus sufficiens causa homicidij, cum speciali intentione datur, quam cum aliquis volens defendere eum qui occiditur, aueritur malitiose, ut homicidium facilius sequatur. In eo casu autem irregularitas incurritur, vt communiter post D. Anton. 3. par. tit. 28. cap. 2. §. 1. additur, *iam q. antea locuimus*. Ergo & in illis memoratis. Consequenter patet: quia omisso ipsa defensionis debita eandem cum illa auerfione habet malitiæ rationem: si quidem paria sunt malitiose nolle defendere illum quem tenentis ex iustitia, & impedire volentem eum defendere: in utroque enim casu, subtrahitur proximo adiumentum, quod ei ad suam defensionem suppetit.

168. Aduerte autem cum Maiolo quatuor condiciones concurrere debere, vt is qui non defendit, irregularis fiat secuto homicidio, quod vitatum esset. Prima est, vt possit defendere. Secunda, vt ex iustitia obligatus sit defendere. Tertia, vt possit sine reu, aut honoris notabili dano. Quarta, vt sit illi manifestum perpetrari homicidium: vnde multa in particulari idem Maiolus deducit.

Primum est: quando quis in priuata persona videns aliquem occidi, non defendit per negligentiam, aut ignauiam, aut aliquam perplexitatem, aut certe quia non vult se alienis iurgijs immiscere, nõ incurrit irregularitatem: etiam si commode, ac tuto defendere potuisset. Imo quod habet Nauar. in Enchir. cap. 27. num. 232. post D. Anton. circa princip. citari cap. 2. etiam si desiderio, & delectatione mortis alterius, defensionem omittet. Nam talis omiffio nuda est: nisi forte adiunctos habeat aliquos externos actus, ex quibus homicidia sentiret eundem omittentem fauorabilem sibi esse, indeq. audacius delinqueret. Etenim tunc vacando rei illicitæ daretur causa homicidij; ex qua secuto eo, irregularitas incurreretur.

169. Secundum est: Quando is qui defendere potuit, est publica persona habens autoritatem & iurisdictionem, malitiose non defendit aliquem dum occiditur, incurrit irregularitatem: quia talis omiffio est cum subtractione subsidij ex iustitia debita.

Tertium est: quando quis mercenaria conuentione obligauit se ad alterum defendendum, & malitiose non defendit, dum occiditur, incurrit similiter: sicut & ille qui obligatur ex subiectione, vt filius ad defendendum patrem, & mancipium ad defendendum dominum. Non incurrit autem si promissione tantum iactatoria, aut liberali quadam defendendi oblatione, se obligasset: dummodo tamen abbit dolus quo faueret homicidio.

Quartum, quando quis ex officio, aut per speciale contractum, aut per iuramentum obligatur ad asilendam custodiam viarum publicarum, vt viatores possint tuto iter facere, si malitiose non defendit aliquem, dum in ipsa via occiditur, est quoque irregularis. In quibus tribus collateralis (quorum eadem est ratio) aduerte reperi illa verba, *dum occiditur*, quia omiffio defensionis, quam hic dicimus inducere irregularitatem, non est ea qua quis negligit præuenire, & auertere pericula homicidij: sed qua homicidio manifeste instante, dum ipsum est in fieri, malitiose non defendit eum, qui occiditur. Vbi aduerte adhuc, quod idem Maiolus admonet: vt quis alterum defendisse censetur, non esse opus vt ipsum à morte eriperit omnino, sed egerit siue verbo, siue facto quidquid potuit, vt mors impediretur.

170. Quintum est: si Aduocatus, vel Procurator susceptum à secriminosi patrocinium dolose deserant, & ob eam defensionem ille damnatur, puniaturq. morte, irregulares sunt. Similiter & testis qui se examinari permittens, reticet dolose quæ dicenda sunt de veritate facti ad defensionem Rei. Item Notarius qui dicta testium, & alia ad defensionem Rei facientia occultat, vel amittit dolose: ideoq. Reus ipse morte punitur.

Sextum est: quicumq. ex officio tenentur reuelare Iudici facinorosa perpetranda siue ex pacto, siue ex iuramento ad id obligentur: si scientes aliquem homicidij tractatum, hunc

dolose noo reuelent, homicidiumq. perpetratur, irregulares fiunt tanquam subtrahentes auxilium Iudicis, quod occisus ad mortem vitandam habebat.

Septimum est: Medicus qui publico aut priuato stipendio conductus, malitiose non vult alicui agro adhibere curam, ad quam ex officio suscepto tenetur, est irregularis, si ob desertam talen curam ager moriatur. Idem iudicandum est de eo, qui videns aliquem in necessitate constitutum, cui ex aliqua particulari obligatione tenetur necessaria subministrare; & malitiose hæc subtrahit: quorum defectu mors est secuta: verbi gratia, si medicus, vel minister ægroti alimentum, aut medicamentum, cuius defectu mors secuta est, malitiose detraxerit. Similiter si pater filio, aut dominus seruo, vir vxori in tali necessitate malitiose non vult succurrere, cum satis facile possit. Quod idem sentiendum est de alijs qui omittendo, subtrahunt morienti quæ illi ex iustitia debentur, & vitæ conseruanda adiumenta fuissent.

171. Antequam finem faciamus addendum est, in Concil. Trident. sess. 14. cap. 7. De reform. quadruplex distingui homicidium illicitum inducens irregularitatem: vnum per industriam, alterum per insidias, tertium casu: dum quis vel vacat rei illicitæ sufficienter ordinatæ ad mortem: vel vacat quidem rei licitæ sed sine debita diligentia, prout in præcedentibus tractatum est: quartum defendendo se, non seruato moderamine inculpate tutelæ. Statui autem ibidem: in irregularitate ex homicidio primæ vel secundæ speciei, siue publico, siue occulto, nunquam esse dispensandum. Vnde Papa quantumuis in ea dispensare possit (vt plenius tractat Couar. ad Clement. Si furiosus, par. 2. §. 3. num. 3.) Id tamen rarissime facit, & cum certis moderationib. de quibus idem author in fine sequentis, num. 4. Præterea idem Concil. Trident. sess. 24. cap. 6. dans Episcopo facultatem dispensandi in omni irregularitate proueniente ex delicto occulto, expresse excipit eam que prouenit ex homicidio voluntario. Sicque iam certum est illud, de quo prius dubitabatur: nempe quantumcumque homicidium sit occultum, non posse Episcopum in eiusmodi irregularitate dispensare. Neque (vt Couar. in citati num. 4. notat) qui contrarium senserant, amplius audiendi sunt. In irregularitate vero ex homicidio tertie & quartæ speciei, statui in prius memorato cap. 7. (prout illud accipit Nauar. in Enchir. cap. 27. num. 239.) dispensandum esse quidem: sed dispensationem committendam esse Ordinario: qui non nisi veritate prius diligenter explorata, & comprobata dispensare queat. Cuiusmodi statuto significatur Papam non debere facile per se dispensare in tali irregularitate: quasi ob defectum intentionis occidendi, vel necessitatem defendenda vitæ, iure illi dispensatio quodammodo debeat: sed negotium debere Ordinario committere, qui de tota causa plenius cognoscere poterit. Aduerte vero obiter solum Papam dispensare posse non modo in homicidio voluntario illicito, sed etiam in licito, etiam si occulto, quemadmodum expressit Nauar. in Enchir. cap. 27. num. 217. in fine.

CAPVT XIII.

De nona specie irregularitatis ex iteratione baptismi.

SVM MARI VM.

172. Quomodo alius irregularitas contrahatur.
 173. Ille qui per vim absolutam rebaptizatur, ab irregularitate excusatur: non ite ille qui per vim conditionatam, nisi hæc excusetur à mortali.
 174. Rebaptizans sit irregularis, nisi illum excuset ignorantia inuincibilis.
 175. In dubio, ex baptismo sub conditione, non incurritur irregularitas ex iteratione baptismi.
 176. Qui non baptizandi sub conditione.
 177. Quando excusetur ab irregularitate baptizatus sub conditione extra casum dubij.
 178. Non incurritur irregularitas ex iteratione sacramenti Confirmationis, vel Ordinis.